

Namazdan sonra yaptığımız tesbihatin delili var mı? Üstad bu tesbihatı Peygamberimizden mi öğrenmiş? Bir de avuç içi aşağıya doğru çeviriyoruz, bunu Peygamberimiz yapıyor muydu?

Sübhanallah, elhamdülillah, Allahu ekber ve **la ilahe illallah** kısımları sahih hadis kitaplarında geçer. Daha sonrası ise aslı sünnete dayanmakla beraber lafızların hepsi dayanmayabilir; ama bu "sünnete muhaliftir" anlamına gelmez. En azından zikirdir, zikir de Allah'ın sarih bir emridir.

NAMAZ TESBİHATI İLE İLGİLİ BAZI ÂYET VE HADİSLER:

“En güzel isimler Allah'ındır. O isimlerle ona dua edin.” (Âraf, 7/180)

Tesbihat, Üstadımızın çok ehemmiyet verdiği dua, zikir ve tesbihlerden ibaret, kaynağını Peygamberimiz (asm) ve İslam âlimlerinden alan çok sevaplı bir ibadettir. Nisa suresinin yüz üçüncü ayetinde Cenab-ı Allah şöyle buyurmaktadır.

“Namazı kıldıktan sonra; ayaktayken, otururken ve yan yatarken Allâh'ı anın...” (Nisa, 4/103)

Üstad Hazretleri çeşitli sohbetlerinde (meal olarak) şöyle demiştir:

"Namazın sonunda tesbihat, namazın tohumu, çekirdekleri hükmündedir. Tesbihatta, '**Sübhanallah, Elhamdülillah, Allahu Ekber**' derken kalbi hüşyar bir mü'min o vakitte namaz kılan, tesbihat eden milyonlar mü'minler cemaati arasına manen girer, onlarla beraber söyler. Hatta daha ileri gitse bütün zaman ve mekânlardaki mü'minlerle beraber olarak, ortada Resûl-i Ekrem (a.s.m.) sağında enbiyalar, solunda evliyalar ve bütün müminler beraber tesbihat edebilir."(1)

Bu kadar sevaplı bir ibadeti kaçırmamak ve şirketi maneviyede yer alabilmek için farz namazlarından sonra bu tesbihatların yapılması çok önemlidir. Bu çalışmada

hadislerden bir kısmı bulunmakta ve bu ibadette bulunan çoğu duaların peygamberimiz tarafından da yapıldığını görmekteyiz.

HADİSLER:

Bir gün başta Ebu Zer olmak üzere Muhacirlerin fakirleri Peygamberimize gelerek şöyle dediler:

“Ya Resulallah! Varlık sahipleri yüksek dereceleri ve daimi nimetleri alıp gittiler. Çünkü onlar da bizim gibi namaz kılıyorlar, oruç tutuyorlar. Ancak onlar sadaka veriyor biz veremiyoruz, onlar köle azâd ediyor, biz edemiyoruz.”

Peygamberimiz onlara şu müjdeyi verdi:

“Ben size bir şey öğreteyim mi? Onunla sizi geçenlere yetişir, sizden sonrakileri de geçersiniz. Hem hiçbir kimse sizden daha faziletli olamaz; meğerki sizin yaptığınız gibi yapmış olsunlar. Her namazdan sonra otuz üç kere 'Sübhânallah', otuz üç kere 'Elhamdülillah', otuz üç kere 'Allahu ekber' dersanız tamamı doksan dokuz eder; yüzün tamamında da 'Lâ ilâhe illallâh vahdehûlâ şerîke leh, lehü'l- mülkü velehü'l- hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr' dersanız, günahlarınız denizin köpüğü kadar da olsa bağışlanır.”
(Müslim, Mesacid, 146)

“Şeytan, namazda iken her birinize gelir, 'Şunu şunu hatırla' der ve namazdan çıkıncaya kadar devam eder. (Bu hatırlatmaların neticesi olarak) kişi bu tesbihatı terk bile eder.” (Tirmizi, Daavât, 25)

“İmanınızı “Lâ ilâhe illâllah” ile yenileyiniz.” (Müsned, 2:359; Hâkim, el-Müstedrek, 4:256; el-Heysemî, Mecmeu'z-Zevâid, 1:52)

Resülullah buyurdular ki:

“Allah'ın celalinden zikrettiğiniz tesbih (Sübhanallah), tehlil (Lâ ilahe illallah) ve tahmid (elhamdülillah) cümleleri Arş'ın etrafında dönüp dururlar. Onlar tıpkı arı oğulu uğultusu gibi uğultu çıkararak, sahiplerini andırırlar. Sizden biri, Arş'ın civarında kendisini andırtan birisinin olmasından hoşlanmaz mı?”

Resulullah Haris et-Temimi'ye şöyle buyurmuştur:

“Akşam namazını kıldığın zaman yedi defa ‘Allahümme ecirnâ minen nâr’ de. Şayet bu duayı okur, o gece ölürsen, Cenab-ı Hak seni cehennemden uzak kılar. Aynı şekilde sabah namazını kıldıktan sonra okur, o gün ölürsen yine cehennemden azat edilmiş olarak yazılırsın.”

İbnu Abbâs anlatıyor: "Resülullah teşehhüdden sonra şunu okurdu:

"Allahümme inni eûzü bike min azâbi cehennem ve eûzü bike min azâbi'l-kabri ve eûzü bike min fitneti'd-Deccâl ve eûzü bike min fitneti'l-mahyâ ve'l-memât."

"Allah'ım, ben cehennem azabından sana sığınırım. Kabir azabından da sana sığınırım. Deccal fitnesinden de sana sığınırım, hayat ve ölüm fitnesinden de sana sığınırım." (Ebu Dâvud, Salât 184)

Hz. Büreyde anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm), bir adamın şöyle söylediğini işittim:

"Allah'ım, şehâdet ettiğim şu hususlar sebebiyle senden talep ediyorum: Sen, kendisinden başka ilah olmayan Allah'sın, birsin, Samedsin (hiçbir şeye ihtiyacın yok, her şey sana muhtaç), doğurmadın, doğmadın, bir eşin ve benzerin yoktur."

Bunun üzerine Efendimiz buyurdular:

"Nefsimi kudret elinde tutan Zât'a yemin olsun, bu kimse, Allah'tan İsm-i Âzâmı adına talepte bulundu. Şunu bilin ki, kim İsm-i Âzâmla dua ederse Allah ona icâbet eder, kim onunla talepte bulunursa (Allah ona dilediğini mutlaka) verir." (Tirmizî, Daavât 65, Ebû Dâvud, Salât 358)

"Kim sabah vakti üç kere ‘Eûzü billâhi’s-semî’l alîmi mine’ş-

şeytânirra-cîm' der ve Haşir sûresinin sonunda üç ayeti okursa, Allah Teâlâ o kimse için akşama kadar dua ve istiğfar etmek üzere yetmiş bin melek vazifelendirir, o gün ölürse şehit olarak vefat eder. Kim bu ayetleri akşam vakti okursa aynı mükâfat ve dereceye ulaşır." (et Tâc, IV/22)

Ebû Ümâme anlatıyor:

Allah Resûlüne "En ziyade dinlenmeye (ve kabule) mazhar olan dua hangisidir?" diye soruldu. "**Gecenin sonunda yapılan dua ile farz namazların ardından yapılan dualardır!**" diye cevap verdi." (Tirmizî, Daavât 80.)

Fadâle İbnu Ubeyd anlatıyor:

"Resûlullah dua eden bir adamın, dua sırasında Hz. Peygamber (asm)'e salat ve selam okumadığını görmüştü. "**Bu kimse acele etti.**" buyurdu. Sonra adamı çağırıp:

"Biriniz dua ederken, Allahu Teâlâ'ya hamd u senâ ederek başlasın, sonra Peygamber'e salât okusun, sonra da dilediğini istesin." buyurdu. (Tirmizî, Daavat 66; Ebû Dâvud, Salât 358)

RİSALE-İ NUR'DA TESBİHAT VE ÖNEMİ:

Risalelerde geçen tesbihat ile ilgili kısımları istifadenize sunuyoruz.

"Kardeşlerimizden birisinin namaz tesbihatında tekâsül göstermesine binaen dedim: Namazdan sonraki tesbihatlar tarikat-ı Muhammediyedir (a.s.m.) ve Velâyet-i Ahmediyenin (a.s.m.) bir evradıdır. O noktadan ehemmiyeti büyüktür."

"Sonra, bu kelimenin hakikati böyle inkişaf etti:

"Nasıl ki, risalete inkılâp eden velâyet-i Ahmediye (a.s.m.) bütün velâyetlerin fevkindedir. Öyle de, o velâyetin tarikatı ve o velâyet-i kübranın evrad-ı mahsusası olan namazın akabindeki tesbihat, o

derece sair tarikatların ve evradların fevkindedir."

"Bu sır dahi şöyle inkişaf etti ki: Nasıl zikir dairesinde bir mecliste veyahut hatme-i Nakşiyede bir mescidde birbiriyle alâkadar heyet-i mecmuada nuranî bir vaziyet hissediliyor. Kalbi hüşyar bir zat namazdan sonra sübhânallah, sübhânallah deyip tesbihi çekerken, o daire-i zikrin reisi olan zât-ı Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâmın müvacehesinde yüz milyon tesbih edenler, tesbih elinde çektiklerini mânen hisseder. O azamet ve ulviyetle sübhânallah, sübhânallah der. Sonra o serzâkirin emr-i mânevîsiyle, ona ittibaen elhamdülillâh, elhamdülillâh dediği vakit, o halka-i zikrin ve o çok geniş dâiresi bulunan hatme-i Ahmediyenin (aleyhissalâtü vesselâm) dairesinde yüz milyon müridlerin elhamdülillâh, elhamdülillâh'larından tezahür eden azametli bir hamdi düşünüp içinde elhamdülillâh ile iştirak eder, ve hâkezâ Allahu ekber, Allahu ekber ve duadan sonra lâ ilâhe illâllah, lâ ilâhe illâllah otuz üç defa o tarikat-ı Ahmediyenin Aleyhissalâtü Vesselâm halka-i zikrinde ve hatme-i kübrasında o sabık mânâyla o ihvan-ı tarikatı nazara alıp o halkanın serzâkiri olan zât-ı Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâma müteveccih olup 'Elfü Elfi Salatin ve Elfü Elfi Selamin aleyke yâ Rasûlallah.' der, diye anladım ve hissettim ve hayalen gördüm."

"Demek tesbihat-ı salâtiyenin çok ehemmiyeti var."(2)

"Aziz, sıddık kardeşlerim, Şimdi zuhr namazını kıldım. Tesbihat içinde siz hatırıma geldiniz ki, her biri hem kendini, hem hanesindeki akrabasını düşünmekle mahzun olur. Birden kalbe geldi ki: Madem eski zamanlarda âhiretini dünyasına tercih edenler, hayat-ı içtimaiyenin günahlarından kurtulmak ve âhiretine hâlisâne çalışmak niyetiyle mağaralarda, çilehanelerde riyazetle hayatlarını geçirenler bu zamanda olsaydılar, Risale-i Nur şakirtleri olacaktılar. Elbette şimdi, bu şerait altında, bunlar onlardan on derece daha ziyade muhtaçtır ve on derece fazla fazilet kazanıyorlar ve on derece daha rahattırlar."(3)

"İ'lem eyyühe'l-aziz! Kelime-i Tevhidin tekrarla zikrine devam etmek, kalbi pek çok şeylerle bağlayan bağları, ipleri kırmak içindir. Ve nefsin tapacak derecede sanem ittihaz ettiği mahbuplardan yüzünü çevirtmektir. Maahaza, zâkir olan zatta bulunan hâsse ve lâtifelerin ayrı ayrı tevhidleri olduğuna işaret olduğu gibi, onların da, onlara münâsip şerikleriyle olan alâkalarını kesmek içindir." (4)

"Namazın mânâsı, Cenâb-ı Hakkı tesbih ve tâzim ve şükürdür. Yani,

- Celâline karşı kavlen ve fiilen Sübhânallah deyip takdis etmek;

-
- hem, kemâline karşı lâfzen ve amelen Allahu ekber deyip tâzim etmek;
 - hem, cemâline karşı kalben ve lisanen ve bedenlen Elhamdü lillâh deyip şükretmektir.

Demek, tesbih ve tekbir ve hamd, namazın çekirdekleri hükmündedirler."

"Ondandır ki, namazın harekât ve ezkârında, bu üç şey her tarafında bulunuyorlar. Hem ondandır ki, namazdan sonra, namazın mânâsını tekid ve takviye için, şu kelimât-ı mübareke, otuz üç defa tekrar edilir; namazın mânâsı şu mücmel hülâsalarla tekid edilir."(5)

"DÖRDÜNCÜ MESELE: hikmetini in حَدِّدُوا إِيْمَانَكُمْ بِلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ soruyorsunuz... Onun hikmeti çok Sözlerde zikredilmiştir. Bir sırr-ı hikmeti şudur ki:"

"İnsanın hem şahsı, hem âlemi her zaman teceddüt ettikleri için, her zaman teccid-i imana muhtaçtır. Zira insanın herbir ferdinin mânen çok efradı var. Ömrünün seneleri adedince, belki günleri adedince, belki saatleri adedince birer ferd-i âher sayılır. Çünkü, zaman altına girdiği için, o ferd-i vahid bir model hükmüne geçer, her gün bir ferd-i âher şeklini giyer."

"Hem insanda bu taaddüt ve teceddüt olduğu gibi, tavattun ettiği âlem dahi seyyardır. O gider, başkası yerine gelir. Daima tenevvü ediyor, her gün başka bir âlem kapısını açıyor. İman ise, hem o şahıstaki her ferdin nur-u hayatıdır, hem girdiği âlemin ziyasıdır. لا
".anahtardır bir açar nuru o ,ise لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ"

"Hem insanda madem nefis, hevâ ve vehim ve şeytan hükmediyorlar; çok vakit imanını rencide etmek için, gafletinden istifade ederek, çok hileleri ederler, şüphe ve vesveselerle iman nurunu kaparlar."

"Hem zâhir-i şeriate muhalif düşen ve hattâ bazı imamlar nazarında küfür derecesinde tesir eden kelimat ve harekât eksik olmuyor. Onun için, her vakit, her saat, her gün teccid-i imana bir ihtiyaç vardır."(6)

Dipnotlar:

-
- (1) bk. [Şahiner, Son Şahitler, Mustafa SUNGUR Ağabeyin Hatıraları, IV/15-91.](#)
- (2) bk. [Kastamonu Lahikası, 70. Mektup.](#)
- (3) bk. [Sualar, On Üçüncü Şua.](#)
- (4) bk. [Mesnevî-i Nuriye, Hubab.](#)
- (5) bk. [Sözler, Dokuzuncu Söz.](#)
- (6) bk. [Mektubat, Yirmi Altıncı Mektup, Dördüncü Mebhas.](#)

- *Tesbihatta ellerin bazen ters çevrilmesi ile ilgili olarak tıklayınız:*
- [Salaten Tuncina duası ve ellerin ters çevrilmesi.](#)